

VERKSAMHETSRAPPORT 2014/2015

VERKSAMHETSRAPPORT 2014/2015

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner bildades vid ett möte i Östersund den 3 juni 1999.

Föreningen består av 34 medlemskommuner med sammanlagt 456 369 invånare den första november år 2014.

Föreningens syfte är att skapa opinion för att vattenkraftskommunerna och berörda regioner får del i det värde vattenkraftproduktionen genererar (naturresursåterbäring). Kommunerna skall därvid tillförsäkras stabila och förutsägbara intäkter.

Föreningen är partipolitiskt neutral och tar inte ställning för eller emot utbyggnad av vattenkraften.

Produktion av el från vattenkraften

Drygt 90% av elproduktionen från vattenkraften kommer från skogslänen.

De senaste åren, 2010-2014, har produktionen av el från vattenkraften uppgått till i genomsnitt drygt 63 TWh/år (=42% av totala elproduktionen).

År 2014 har elproduktionen varit ungefär 1,0 % högre än 2013 och uppgått till 150,9 TWh varav 42 % eller 63,9 TWh från vattenkraften.

Vattenkraft	63,9 TWh	42 %
Kärnkraft	62,2	41 %
Vindkraft	11,5	8 %
Övrigt	13,3	9 %

Summa producerat 150,9 TWh

Summa inhemsk förbrukning 135,3 TWh

Nettoexport 15,6 TWh

Medlemmar

De 34 medlemskommunerna kommer från länen enligt följande:

Norrbottnen 5
Västerbotten 4
Västernorrland 2
Jämtland 7
Gävleborg 4
Dalarna 9
Värmland 3

De 34 medlemskommunerna är följande:

Arjeplog, Boden, Jokkmokk, Gällivare, Övertorneå, Malå, Norsjö, Robertsfors, Storuman, Sollefteå, Ånge, Berg, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund, Bollnäs, Ljusdal, Ovanåker, Söderhamn, Avesta, Hedemora, Malung, Mora, Orsa, Rättvik, Säter, Vansbro, Älvdalen, Hagfors, Sunne och Torsby.

Antalet invånare i medlemskommunerna uppgår 2014-11-01 till 456 369.

En kommun, Jokkmokk, har kommit med i föreningen under det gångna året.

Styrelsen

Styrelsen består av 15 ledamöter och 13 ersättare, varav en avlidit i april 2015. Under år 2014/2015 har styrelsen bestått av följande ledamöter och ersättare:

Ordinarie:	Ersättare
Ordförande Ingvar Persson (m), Bollnäs	-
Norrbottn Roland Boman (fjk) Jokkmokk Ulf Ottosson (c), Arjeplog	Robert Bernadsson (s) Jokkmokk Sten-Åke Nilsson (c), Arjeplog
Västerbotten Roland Gustafsson (kd), Storuman Johnny Holmgren (fp), Storuman	Veronika Håkansson (m), Storuman Janne Ruonala (fp), Storuman
Västernorrland Thomas Tejle (v), Sollefteå Kerstin Svensson (m), Sollefteå	Jan Gullmark (c), Ånge
Jämtland Håkan Larsson (c), Krokomb Kicki Fredriksson (s), Ragunda, 2e v ordf	Mi Bringsaas (s), Krokomb (avliden) Mona Modin Tjulin (s), Östersund
Gävleborg Roger Lindblom (bp), Bollnäs Björn Mårtensson (s), Ljusdal, 1e vice ordf	Pär-Olof Stål (c), Söderhamn Stefan Permickels (s), Bollnäs
Dalarna Anders Rosell (s), Orsa Gunilla Berglund (c), Avesta	Kurt Podgorski (s), Malung Kjell Tenn (c), Älvdalen
Värmland Karl-Johan Adolfsson (c), Sunne Alf Larsson (c), Torsby	Jan Bohlin (s), Hagfors Ann-Sofi Ronacher (s), Hagfors

Lili-Marie Lundström (c), Boden deltagit som adjungerad till styrelsen. Representanter från sex av de åtta partierna i riksdagen och två lokala partier finns företrädde i styrelsen.

Styrelsens möten 2014/2015

Styrelsen har haft sju sammanträden mellan stämman i maj 2014 och stämman i maj 2015. Sex av mötena har skett per telefon. Det fysiska mötet har ägt rum i Stockholm, 18 nov 2014. I samband med detta styrelsemöte anordnades också ett seminarium, 19 november, i Riksdagshuset för bland annat riksdagsledamöter. Inbjudare var Inlandskommunernas Ekonomiska Förening, FSV och Hela Sveriges Leva. Seminariet handlade om inlandsfrågor, naturresurser, infrastruktur, kapitalförsörjning, nordiskt samarbete m m

Bokslut för år 2014

Kostnaderna har uppgått till 241 tkr, vilka täcks av medlems- och serviceavgifter.

Föreningens avräkning med medlemmarna (= balanserade medel) för ej nyttjade medlems- och serviceavgifter uppgick per den 31 dec 2014 till 666 (förra året 599) tkr och balanserade vinstmedel till 12 tkr.

Detaljer redovisas i årsbokslutet.

Den löpande administrationen

Efter föregående års förändringar på ordförande- och sekreterarpösterna börjar nu de nya administrativa rutinerna finna sina former. Under året har ett avtal om hanteringen av föreningens ekonomiska administration träffats med Bollnäs kommuns ekonomikontor. Där sköts som framgick redan i fjolårets verksamhetsberättelse handläggningen av främst Helena Lönngren och Åsa Myhrberg.

Den nya hemsidan är nu sedan hösten 2014 igång och i dagarna har träffats en överenskommelse med AB Bollnäs Bostäder om visst stöd för att få kontinuitet i ajourhållning av hemsidan.

Av geografiska skäl har det blivit lite svårare att samla presidiet sedan andre vice ordförande lämnade Jämtland och flyttade till Västerbotten. Presidiet har dock haft ett möte i mars månad då en av ledamöterna deltog via telefon. I övrigt har kontakterna fått skötas via telefon och epost.

För ordförande och sekreterare har året fortsatt styrts av kraven på att sätta sig in i den administrativa hanteringen som följer med rollerna, även om rutinerna mer och mer börjat sätta sig. Möten nära nog varje vecka för avstämningar och planering har fortsatt även detta år.

Aktiviteter och bevakningsfrågor 2014/2015

Verksamhetsperioden från föregående stämma har framförallt dominerats av två frågor, nämligen Vattenverksamhetsutredningens slutbetänkande "I vått och torrt" med föreningens remissyttrande samt framtagandet av förslaget till modell för fördelning av eventuella medel som kan komma att falla ut om föreningens arbete kröns med framgång.

Närmast nedan redovisas ett axplock av övriga aktiviteter, bevakningsfrågor m m medan Vattenverksamhetsremissen och Fördelningsmodellen redovisas under egna avsnitt längre ned..

A. Arbetet i enlighet med 2013 års stämmas krav på samverkan med de besläktade organisationerna Hela Sverige Ska Leva (HSSL) och Inlandskommunernas Ekonomiska Förening (IEF) har fortsatt. Föreningen har under 2014 varit representerad såväl vid IEFs Inlandsting i Vansbro som vid HSSLs Landsbygdsriksdag i Sandviken. Ordföranden och sekreteraren har deltagit i ett av HSSL organiserat möte i Stockholm i oktober 2014 för HSSLs medlemsföreningar.

Vidare deltog i likhet med föregående år representanter från IEF och HSSL med information och i diskussioner vid styrelsens möte i Stockholm i november.

B. Den 19 november 2014 anordnades som tidigare nämnts ett seminarium i Riksdagshuset i samarbete med HSSL, IEF, Norrlandsförbundet m fl. Seminariets rubrik löd "Inlandets resurser – möjligheter och utmaningar". Moderator var Ann-Louise Rönestål från Handelskammaren Mittsverige och medverkade vid seminariet gjorde riksdagsledamöterna Margareta B Kjellin (m) och Per Åsling (c), Ulf Björklund från IEF, Ingvar Persson från FSV, Henrik Engberg, Norrlandsförbundet, Staffan Nilsson från HSSL, kommunikationschef Jens Björn, Fortum, Anders Häggqvist, från Härjedalens kommun, Mats Westling, Inlandsbanan, Anna Frestadius från Offerdal, Karin Malmfjord från Storuman m fl. Ett antal riksdagsledamöter deltog som lyssnare och med inlägg under hela eller delar av seminariet.

C. Föreningen har medverkat med annonser för att informera om verksamheten dels i den jubileumsskrift som HSSL gav ut i samband med sitt tjugofemårsjubileum dels i en specialbilaga till Sveriges Kommuner och Landstings tidning Dagens Samhälle.

D. Tillsammans med HSSL har föreningen bidragit med del av kostnaden för framtagandet av ett dokument om naturresurserna, vilket bland annat innehåller argumentering för att delar av de värden som vattenkraften genererar ska gå tillbaka till de områden där värdena uppstår (naturresursåterbäring).

E. Som framgått ovan har Jokkmokks kommun, efter att i några år ha stått utanför föreningen, glädjande nog kommit tillbaka som medlem i föreningen. Vidare har dels representanter för Laholms kommun dels representanter för Vilhelmina kommun visat intresse för och efterfrågat förutsättningarna för att bli medlemmar i föreningen. I Laholm lär processen för att ansöka om medlemskap ha kommit en bra bit på väg. Kiruna kommun har förklarat sig intresserad av att pröva frågan om att gå in i föreningen förutsatt att föreningen ändrar namn och inriktning så att det klart framgår att föreningen verkar för hela regionerna där vattenkraften utvinns och inte enbart för de kommuner som har vattenkraftsproduktion inom sina gränser. Positivt är också att inga kommuner lämnat föreningen under den nu gångna verksamhetsperioden.

F Föreningen har fått in ett antal artiklar i lokalpress, nu senast i april efter en intervju med föreningens ordförande Ingvar Persson en helsida i dagstidningen Ljusnan i södra Hälsingland och i maj en debattartikel av Håkan Larsson i Dagens Samhälle. Informationsfrågorna är viktiga för att föreningens budskap ska få spridning och frågan har diskuterats vid flera möten under det gångna verksamhetsåret. Ett försök till att få till en intern grupp som skulle arbeta med att få fram någon form av informationsstrategi eller kommunikationsplan har gjorts, men har hittills inte kunnat förverkligas. Frågan lever dock i allra högsta grad och får bearbetas vidare.

F. En ny hemsida har blivit verklighet under året och utmaningen framåt blir att hålla hemsidan aktuell och intressant. Förutsättningarna för detta har stärkts avsevärt sedan en överenskommelse om biträde med den delen träffats med AB Bollnäs Bostäder, som har kompetens inom området. Föreningens facebookgrupp har liksom tidigare hållits aktiv av framförallt förre ordföranden Håkan Larsson.

G. Föreningen har inför träffen i Riksdagshuset den 19 november gått ut med en enkät till samtliga 65 riksdagsledamöter inom de sju skogslänen. Enkäten innehöll fyra frågor om föreningens inriktning, krav och önskemål. Svar på hur respektive ledamot ställer sig till frågorna önskades. Svarefrekvensen blev enkelt sammanfattad, trots upprepade påminnelser, – usel. Endast tre ledamöter svarade.

Vidare svarade en ombudsman för ett parti och angav att han företrädde samtliga ledamöter från sitt parti. Detta ifrågasattes direkt av styrelseledamöter som kände till att representanter för det partiet motionerat i frågan i riksdagen och rimligen inte kunde företräda den tydligt negativa inställningen som ombudsmannens svar angav.

Framtagandet av en fördelningsmodell

Under ett par års tid har vid flera olika tillfällen förts diskussioner om hur föreningens krav ska formuleras och om det inte tidigare har varit helt tydligt så framstår det numera klart att det är den fastighetsskatt som idag betalas för vattenkraftsanläggningarna och går direkt ned i statens kassa som ska fördelas så att den kommer vattenkraftskommunerna till del. Diskussionerna har också mycket tydligt pekat mot att medlen ska fördelas inte bara till de kommuner som har anläggningar och dammar inom sina områden utan även till övriga kommuner och regioner inom de sju skogslänen. Hur fördelningen ska ske om föreningens arbete blir lyckosamt så att det faller ut medel har däremot inte konkretiserats tidigare även om modeller för fördelningen diskuterats i olika sammanhang. Främst har diskuterats en modell där del av medlen går till samtliga kommuner inom skogslänen, del av medlen går till skogslänsregionerna och del av medlen går till de av kraftverk och dammar direkt berörda kommunerna samt eventuellt någon del av medlen direkt till berörda bygder.

I november 2014 inför styrelsemötet i Stockholm och mötet i Riksdagshuset togs det fram ett utkast till modell för fördelning. Modellen har sedan diskuterats vid flera tillfällen, men i stora drag är den oförändrad från första utkast. Den behöver utvecklas i vissa delar och det som gjorts efter Stockholmsmötena är framförallt att det framräknats de belopp som skulle falla ut på respektive kommun om hela fastighetsskatten på vattenkraften skulle få tas i anspråk. Modellen är konstruerad så att den enkelt kan ändras och räknas om för det fall att andra belopp blir aktuella eller om en annan procentuell fördelning skulle önskas. Det som framstått tydligt när kommunbeloppen räknats fram är att det rimligen måste till vissa spärrar i modellen. I något fall ger modellen någon kommun belopp motsvarande omkring 80 procent av kommunnettobudgeten. Ska trovärdighet för modellen kunna uppnås måste spärrar mot sådan extremer in i modellen.

I stort innebär modellen att samtliga kommuner i de sju skogslänen får en viss summa per invånare medan summan för kommuner med vattenkraftsproduktion blir större dels utifrån högre vattenkraftsproduktion dels med ökat antal invånare. En viss del av medlen fördelas läns-/regionvis på de sju länen utifrån vattenkraftsproduktion och invånarantal i respektive län/region. En del av den totala summan går till samerna och en del lämnas kvar sökbart över samtliga sju län utifrån kriterier som specificeras senare.

Frågan om vad eventuellt utfallande medel ska få användas till har i någon mån diskuterats utan att några konkreta förslag ännu tagits fram. Infrastruktur-, arbetsmarknadsbefrämjande- och näringslivsåtgärder har nämnts som typer av ändamål som medlen skulle kunna användas för, men frågorna är öppna för fortsatta diskussioner.

Hur beskattningen rent principiellt ska ske för att nå de resultat modellen ger samt ett antal andra principiella frågor kvarstår att reda ut. Givet är att en förändring av detta slag kräver en statlig utredning som grund, varför det är av största vikt att en sådan utredning snarast kommer till.

Statlig utredning om vattenverksamheter – SOU 2014:35

Vattenverksamhetsutredningen har i juni 2014 lämnat sitt slutbetänkande, "I vått och torrt", SOU 2014:35.

Utredningen föreslår utom annat ett succesivt borttagande av de bygdemedel som idag går ut som viss kompensation för de skador vattenkraften orsakat och orsakar i de bygder där vattenkraften utvinns.

Föreningen motsätter sig på det bestämdaste ett sådant borttagande, för även om de medel som går ut är mycket små i förhållande till det som föreningen anser skäligt betyder ändå medlen en hel del för de bygder som får ta del av medlen.

Ett remissyttrande utarbetades i september-oktober 2014 och togs i styrelsen för FSV den 10 oktober 2014. Under remissarbetet tillskrevs medlemskommunerna och även de övriga kommunerna i de sju skogslänen. Vikten av att yttra sig i frågan betonades och föreningens yttrande såväl i utkast som i färdigt skick översändes till kommunerna. Många kommuner tog tillfället och yttrade sig mot förslaget om borttagande av bygdemedlen och flera kommuner hänvisade till föreningens yttrande i sina egna yttranden.

Vad som hänt i frågan efter remisstidens utgång den sista oktober 2014 är oklart. Någon proposition har dock inte syns till och det måste vara föreningens förhoppning att förslaget om ett successivt borttagande av bygdemedlen aldrig blir mera än ett utredningsförslag.

FSV följer med spänning den kommande hanteringen av utredningen.

Framåtsikt

Vi bedömer att föreningen framåt måste lägga stor energi vid att fastlägga fördelningsmodellen och sedan på olika sätt föra ut den. Framförallt gäller det dock att skapa en förståelse för vår huvudfråga och där har vi verkligen en utmaning. Bara det att av riksdagens ledamöter kommer 65 från våra sju län medan det krävs 175 för att få majoritet för en fråga i riksdagen. Den utmaningen heter duga! Här kommer föreningens informationsstrategi naturligen in och det är helt nödvändigt att vi på olika sätt får ut budskapet. Arbetet med informationsfrågorna måste intensifieras. Ett annat viktigt område för att få tryck bakom vår fråga är att vi ökar medlemsunderlaget. Att det nu visats intresse från kommuner utanför de sju skogslänen är positivt. Vidare borde fördelningsmodellens princip att det inte bara är de kommuner inom vars gränser kraften produceras som får tilldelning av eventuella medel skapa ett intresse för medlemskap även i övriga kommuner.

Sammanfattningsvis ser vi fullföljd av fördelningsmodellen, ett vässat strategiskt informationsarbete och ett ökat medlemsunderlag som mycket viktiga frågor att arbeta vidare med under det kommande året. Att sedan var och en ute i sina

respektive medlemskommuner ständigt torgför vår fråga är lika viktigt nu som tidigare så att vi inte tappar någon av de medlemmar vi har.

Avslutning

Det gångna året har som framgått ovan i mycket handlat om dels remisshanteringen av Vattenverksamhetsutredningens slutbetänkande dels om framtagandet av den fördelningsmodell som nu kan bearbetas vidare.

Det är som tidigare svårt att visa några uppenbart tydliga tecken på resultat av arbetet med vår huvudfråga och den svaga responsen på den enkät som tillställdes riksdagsledamöterna är svår att tolka. Bristen på respons kan givetvis bero på att engagemanget i vår fråga saknas eller är litet hos ledamöterna, men det kan också bero på att frågan är känslig på ett sådant sätt att det finns en rädsla att binda upp sig för en uppfattning. På mötet i Riksdagshuset kändes det ändå som att det finns ett intresse för våra och närbesläktade frågor utan att det går att på något sätt mäta intresset.

Glädjande är att Jokkmokks kommun återinträtt i föreningen efter en tids frånvaro. Att den kommun inom vilken mest vattenkraft i riket produceras är med och stödjer föreningens arbete med sitt medlemskap är en viktig symbolfråga. Att ett par andra kommuner också visat intresse ger ändå en känsla av signaler som kan ge positiva effekter framåt.

För Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner

Ingvar Persson

Ordförande

Anders Wikström

sekreterare